

Медиен мониторинг по темата за българския национален референдум,
проведен на 27.01.2013г с въпрос:

**Да се развива ли ядрената енергетика в Република България чрез изграждане на
нова ядрена електроцентрала?**

От 27.12.2012г. до 25.01.2013г. екипът на Институт за развитие на публичната среда осъществи наблюдение над българските медии по темата за първия национален референдум от най-новата демократична история на страната. В рамките на един месец, екипът ни положи усилия, за да маркира всички информационни материали, свързани както със самата процедура на провеждане на националното допитване, така и с различните заинтересовани страни, които взеха участие в него.

Прегледаните материали откриха редица особености на информационната кампания за референдума, които ще бъдат представени в този документ.

1. Методология на наблюдението:

Наблюдението на ИРПС обхваща официалния период на предизборна информационна кампания – от 27.12.12 до 25.01.2013г. За целта на изследването бяха наблюдавани медии от различен тип (телевизионни и радио канали, печатни медии и интернет издания), разпространяващи своето съдържание по различни информационни канали.

Печатните издания, наблюдавани от ИРПС са:

- **Труд, 24 часа, Преса, Стандарт, Монитор, Телеграф, Сега, както и седмичникът Капитал.**

Информационните издания в интернет, наблюдавани от ИРПС са:

- **БГНЕС, Вести.БГ, Дир.БГ, Дневник, Медиапул, Офнюз, Фокус.**

Телевизионните и радио канали, които бяха обект на наблюдението са:

- **БНТ, НоваТВ, БТВ, ТВ7, БНР Хоризонт и Христо Ботев, Дарик Радио**

Изследваните материали бяха разделени на 7 основни категории - дебат, позиция, интервю, анализ, репортаж, информационен материал, рекламен материал. През тези категории се отличиха и основните участници в дискусиата по националното допитване „ЗА” или „ПРОТИВ” изграждането на нова ядрена електроцентрала, както и журналистите в българското медийно пространство, които най-активно се ангажираха с отразяването на темата за българския референдум.

АЕЦ „Белене” бе избран от екипа ни за маркер, тъй като цялата кампания се развиваше по темата „За” или „Против” строителството на тази електроцентрала, въпреки че името ѝ не се споменава в самия въпрос на референдума.

Всеки от изследваните материали е оценяван според застъпваната позиция в него, а именно: „ЗА” или „ПРОТИВ” АЕЦ Белене, неутралност към референдума или бойкот на референдума.

Събрана е информация за страниците, на които са публикувани всички материали в печатните медии, както и за времетраенето на материалите, публикувани от телевизионните канали, които екипът на ИРПС е наблюдавал.

2. Статистика за публикациите:

Таблицы № 1, 2 и 3: Разпределение на материалите в наблюдаваните от екипа на ИРПС медии:

Таб. №1

- Общият брой на маркираните публикации в печатните медии от 27.12.2012г. до 25.01.2013г. е 183;
- Най-много публикации по темата за референдума бяха отчетени във вестниците „Труд“ (51 публикации) и „Преса“ (36 публикации);
- Най-малко публикации по темата за референдума бяха отчетени във вестник „Телеграф“ (9 публикации);
- Трябва да се отбележи, че в-к „Капитал“ е седмичник – факт, който влияе пряко и върху количеството материали, които са публикувани от това издание – 5.

Таб. №2

- Общият брой на маркираните от екипа ни публикации в интернет медиите от 27.12.2012г. до 25.01.2013г. е 202;
- Най-много маркирани материали по темата за референдума са публикувани в изданието „Медиапул“ (37 публикации) и в портала Дир.БГ (34 публикации);
- Най-малко маркирани материали по темата за референдума са публикувани в изданието „Офнюз“ (19 публикации);

Таб. №3

- Общият брой на маркираните от екипа ни материали в наблюдаваните радиа и телевизии от 27.12.12г. до 25.01.2013г. е 263.
- Най-много материали по темата за референдума са маркирани от екипа ни от Дарик Радио (60 материала) и от Нова телевизия (50 материала);
- Най-малко материали по темата за референдума са маркирани от екипа ни от ТВ7 (32 материала);
- Следва да се отбележи, че в каналите на БНТ и БНР съществува регулация, поради публичният характер на тези информационни канали.

Таблиците с пореден № 4, 5 и 6 разпределят маркираните материали сигнали в 7 основни категории - дебат, позиция, интервю, анализ, репортаж, информационен материал, рекламен материал:

Таб. №4

Таб. №5

Таб. №6

Таблицы с пореден № 7, 8 и 9 показват изразените позиции в маркираните материали, наблюдавани от екипа на ИРПС:

Таб. №7

Таб №8

Таб. №9

- В 85 от публикуваните в печатните медии материали, не е била ясно изразена позиция „За“ или „Против“ по въпроса на референдума;
- В 61 от публикуваните материали в печатните медии е изразена позицията „Против“ АЕЦ „Белене“;
- В 30 от публикуваните материали в печатните медии е изразена позицията „За“ АЕЦ „Белене“;
- В 7 от публикуваните материали в печатните медии се защитава позицията за бойкотиране на националното допитване.

- В 79 от публикациите в интернет медиите не е изразена категорична позиция „За“ или „Против“ АЕЦ „Белене“;
- В 75 от публикациите в интернет медиите е изразена позицията „Против“ АЕЦ „Белене“;
- 40 от публикациите в интернет медиите защитават позицията „За“ АЕЦ „Белене“;
- 8 от публикациите в интернет медиите призовават към бойкотиране на националното допитване.

- В 110 от маркираните материали по радиата и телевизиите не е изразена категорична позиция „За“ или „Против“ АЕЦ „Белене“;
- 92 от маркираните материали по радиата и телевизиите защитават позицията „Против“ АЕЦ „Белене“;
- 55 от маркираните материали по радиата и телевизиите защитават позицията „За“ АЕЦ „Белене“;
- В 6 от материалите по радиата и телевизиите се призовава към бойкотиране на националното допитване.

В таблици № 10, 11 и 12 маркираните от екипа на ИРПС материали са разделени, според темите, свързани с референдума, които се засягат в тях¹:

Таб. №10

Таб. №11

Таб. №12

¹ Общият брой на отчетените теми (746) в маркираните материали (648) е по-голям, тъй като в една публикация често могат да бъдат засегнати две или повече теми, които наблюдението е отчело;

3. Особености на информационната кампания за националното допитване:

Общият брой на прегледаните публикации от екипа на ИРПС е 648. За периода на информационната кампания, наблюдаваните от ИРПС медии са публикували общо 283 репортажа, 60 анализа, 58 интервюта и 156 информационни материала за процедурите по провеждане на националното допитване. Публикувани са 68 позиции на представители на различните заинтересовани от референдума страни. Излъчени са общо 22 дебата по телевизиите и радиата, които екипът ни е наблюдавал.

Трябва да се отбележи изключително ниският дял на рекламни материали, които екипът ни маркира в медиите. Това може да бъде обяснено с ниския интерес, който политическите партии засвидетелстваха към темата на националното допитване. От друга страна изискването към българските медии изрично да обозначават рекламните материали, които представят на своята аудитория се толерира от Етичния кодекс на българските медии (т. 3.3: *„Ясно ще разграничаваме редакционното съдържание от платените публикации, рекламните от спонсорирани материали“*), но няма задължителен характер.

Информационната кампания за първия български ядрен референдум се разви в четири основни насоки. Българските граждани най-често получаваха информация:

- За процедурите по провеждане на национално допитване;
- За двете различни позиции по въпроса на националното допитване;
- За политическото противопоставяне, между заинтересованите страни, породено от различните отстоявани позиции по националното допитване;
- За смисъла от осъществения референдум; анализи на гражданското участие; социологически проучвания с насоченост към евентуалните резултати и последствията за политическата класа от тях;

Сериозно влияние над отразяването на различните позиции по въпроса на референдума оказва късното заемане на окончателна позиция по допитването от страна на управляващата политическа партия в страната – ГЕРБ. На практика до 06.01.2013г. от представителите на партията не бе изразена консолидирана позиция за начина, по който ще призват своите избиратели да гласуват. Фактът че 76 от народните представители на ПП ГЕРБ бяха регистрирали Инициативен комитет, защитаващ позицията „Да“, а българският премиер Б. Борисов призова симпатизантите на партията да гласуват с „Не, не и не“ на референдума, обърка българските медии и на практика забави реалния старт на информационната кампания.

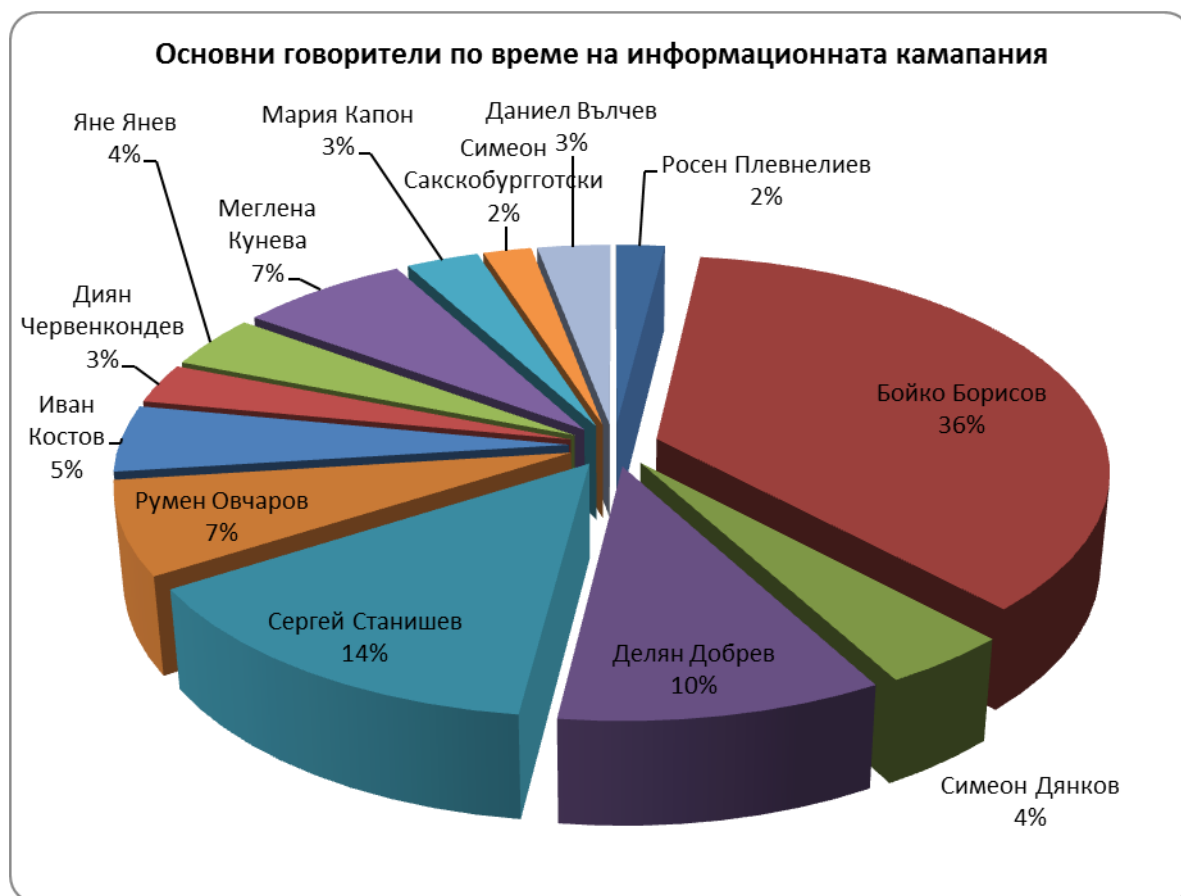
Забавеният политически старт на информационната кампания от друга страна породил и основните линии на полемика в дебата „За“ или „Против“ АЕЦ „Белене“. В 271 от публикуваните материали, основната разглеждана тема представлява злободневното междупартийно противопоставяне във връзка с националното допитване (пример – публикация от 22.01.2013г. във в-к Преса: [„Бойко Борисов: Станишев лъже нагло за Белене!“](#); публикация от 13.01.2013 във в-к Преса: [„Станишев: Да бием дузпата на ГЕРБ!“](#)).

В общо 191 от маркираните материали цената на АЕЦ „Белене“ е основна разглеждана тема, а за ползите и рисковете на ядрената електроцентраля се говори в общо 81 от маркираните материали. 188 материала и публикации засягат най-вече други теми, свързани с референдума – неговата организация, смисълът от провеждането му, социологически изследвания и т.н.

Според наблюдателите на ИРПС, общо в 228 от маркираните материали се защитава позиция „Против“ изграждането на АЕЦ „Белене“. В 125 от общия брой на материалите отстояваната позиция е „За“ АЕЦ „Белене“, а в 21 се защитава идеята за бойкотирание на референдума. В останалите 274 от маркираните материали в медиите не е изразена категорична позиция „За“ или „Против“ АЕЦ „Белене“.

В информационна кампания като основни отразявани от медиите лица и говорители по темата за референдума, се утвърдиха най-вече представители на политическите партии (таблица №13):

- От ПП ГЕРБ - премиерът Б. Борисов , Делян Добрев, Симеон Дянков, Диан Червенкондев;
- От ПП БСП – бившият премиер Сергей Станишев, Румен Овчаров, Петър Корумбашев;
- От ПП ЕНП – Мария Капон;
- От ПП ДСБ – бившият премиер Иван Костов, Иван Иванов;
- От „България за гражданите – Меглена Кунева, Даниел Вълчев;

Таб. №13

Значително по-ниски нива на отразяване от страна на медиите са получили становищата на т.нар. енергийни експерти, както и на хора, които не са пряко обвързани с политическите партии. Сред тях все пак трябва да отчетем: Янко Янев (експерт от Международната атомна агенция, защитава позицията „За“ АЕЦ „Белене“), Георги Касчиев (ядрен експерт, защитава идеята за бойкотиране на референдума), Атанас Тасев (член на консултативния съвет към МС по проекта „АЕЦ-Белене“, защитава позицията „За“), Красен Станчев (икономист, защитава идеята „Против“ АЕЦ „Белене“), Иво Инджев (журналист, защитава идеята „Против“ АЕЦ „Белене“) и т.н.